

Aktuality z judikatury Evropského soudu pro lidská práva

Imigrační detence

Petr Konůpka, Kateřina Radová
kancelář vládního zmocněnce

Seminář pro soudce správních soudů
a jejich asistenty

Kroměříž, 2. listopadu 2021

Obsah příspěvku

1. zajištění v tranzitním prostoru hranice
2. zajištění po předběžném opatření ESLP
3. zajištění rodin s dětmi
4. zajištění držitelů azylu
5. právo být slyšen v kontextu pandemie covid-19
6. problematické aspekty právní úpravy optikou čl. 5 odst. 4 Úmluvy
7. zajištění za účelem zjištění věku

Letem světem

1. Zajištění v tranzitním prostoru hranice

- *Ilias a Ahmed proti Maďarsku* (velký senát, 21. 11. 2019)
 - *FMS o ostatní* (SDEU, velký senát, 14. 5. 2020)
 - *R. R. a ostatní proti Maďarsku* (2. 3. 2021)
- *Z. A. a ostatní proti Rusku* (velký senát, 21. 11. 2019)

2. Zajištění po předběžném opatření ESLP

- *M. D. a ostatní proti Rusku* (14. 9. 2021)

Zajištění rodin s dětmi

M. D. a A. D. proti Francii (22. 7. 2021)

- matka s 4 měsíční dcerou
- zajištění trvající 11 dní k realizaci dublinského transferu
- zařízení pro zajištění rodin s dětmi v blízkosti letiště
- [článek 3 Úmluvy](#) → porušení ve vztahu k dítěti, ale i matce
 - *vs. Popov proti Francii*, 19. 1. 2012
- [čl. 5 odst. 1 Úmluvy](#) → porušení ve vztahu k dítěti
 - velmi přísný standard aplikování alternativ k zajištění

Bilalova a ostatní proti Polsku (26. 3. 2020)

- matka s 5 dětmi od 4 do 10 let
- zajištění trvající 2 měsíce; vyhovující podmínky
- [čl. 5 odst. 1 Úmluvy](#) → porušení ve vztahu k dětem
 - nezkoumány dostatečně alternativy k zajištění – toliko odkaz na předchozí vycestování do Německa
 - nedostatečná aktivita orgánů v řízení o vyhoštění

Zajištění držitelů azylu

Shiksaitov proti Slovensku (16. 12. 2020)

- držitel azylu uděleného ve Švédsku z důvodu pronásledování v Rusku
- zajištění na Slovensku za účelem extradice do Ruska
- [čl. 5 odst. 1 Úmluvy](#) → porušení
 - azyl udělený v jiném státě neposkytuje automaticky ochranu i v jiném státě – za výjimečných okolností lze zajistit
 - příliš dlouhá doba zajištění (1 rok a 9 měsíců)

Bivolaru a Moldovan proti Francii (25. 3. 2021)

- držitel azylu uděleného ve Švédsku z důvodu pronásledování v Rumunsku
- předání do Rumunska na základě evropského zatýkacího rozkazu
- [čl. 3 Úmluvy](#) → neporušení
 - v kontextu evropského zatýkacího rozkazu Soud neuplatnil standard výjimečnosti; jen nutno „zvláště zohlednit“ udělení azylu

Právo být slyšen v kontextu pandemie

Bah proti Nizozemsku (rozhodnutí, 22. 6. 2021)

- zajištění za účelem vyhoštění po zamítnutí žádosti o azyl
- jednání (březen 2020) se zúčastnil jen advokát stěžovatele, a to po telefonu
- čl. 5 odst. 4 Úmluvy → zjevná neopodstatněnost
 - v prvních týdnech pandemie covid-19 nebyla detenční zařízení připravena na videokonference
 - klíčová: kontradiktornost řízení (*Sanchez-Reisse proti Švýcarsku*, 1986)
 - řada písemných podání
 - konzultace s advokátem
 - advokátem se jednání účastnil

Zákonná úprava optikou čl. 5 odst. 4 Úmluvy

1. Periodicita soudního přezkumu

- návrh NSS na zrušení § 129a odst. 3 zákona o pobytu cizinců (Pl. ÚS 12/19)

2. Účinnost soudního přezkumu

- § 75 odst. 1 SŘS: posouzení ex tunc
- rozsudek NSS, 9 Azs 193/2019-48, 4. 9. 2019
 - § 73 odst. 9 zákona o azylu
 - podstatné změny, které zákonně nařízené zajištění učiní nezákonným („závažné důvody se domnívat, že by nepřehlédnutí k novým skutečnostem vedlo k porušení čl. 5 odst. 4 Úmluvy“)
 - → přednostní aplikace čl. 5 odst. 4 Úmluvy
- rozsudek NSS, 6 Azs 170/2019-50, 13. 11. 2019
 - obdobně v kontextu zajištění dle zákona o pobytu cizinců (§ 129a odst. 3)

3. Absence pravomoci soudu nařídit propuštění

- rozsudek KS Brno, 41 A 86/2020-31, 14. 1. 2021 (č. 4159/2021 Sb. NSS)
 - *Buishvili proti České republice*, 25. 10. 2012
 - *Muhammad Saqawat proti Belgii* (30. 6. 2020); NSS: 2 Azs 330/2018-30, 22. 8. 2019

Zajištění za účelem zjištění věku

A. R. a ostatní proti České republice (č. 15215/20)

- komunikovaná stížnost (červen 2020)
- zajištění za účelem určení věku v případě pochybnosti o nezletilosti
 - § 124 odst. 6 věta druhá zákona o pobytu cizinců
- týká se:
 - zajištění po dobu určování a poté
 - způsobu a průběhu určení věku
 - důsledků výsledků určení věku a možnosti napadení výsledků
- články 3, 8 a 13 Úmluvy; Soud neklade otázky ohledně článku 5

- nález II. ÚS 482/21, 7. 7. 2021

Zajištění za účelem zjištění věku

A. R. a ostatní proti České republice (č. 15215/20)

Otázky Soudu:

- 1) Dosahovalo zajištění stěžovatelů v zařízeních pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty a Balková určených pro dospělé muže, které následovalo po provedení určení jejich kostního věku na základě RTG, úrovně nelidského či ponižujícího zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy?
- 2) Učinily vnitrostátní orgány potřebná ochranná opatření stanovená vnitrostátním a mezinárodním právem v případě zajištění nezletilých osob bez doprovodu? Proběhlo řízení o určení věku v souladu s vnitrostátními pravidly a poskytlo dané řízení stěžovatelům ochranu potřebnou v daném typu situace? Došlo v tomto ohledu k porušení záruk garantovaných články 3 a 8 Úmluvy?
- 3) Představují řízení zahájená stěžovateli účinné prostředky nápravy ve smyslu článků 13 a 35 odst. 1 Úmluvy s ohledem na namítaná porušení článku 3 Úmluvy? Měli stěžovatelé k dispozici jiné účinné prostředky nápravy pro jimi namítaná porušení ve smyslu článku 13 a čl. 35 odst. 1 Úmluvy?

Děkuji za pozornost.

Mgr. Petr Konůpka

zástupce vládního zmocněnce pro zastupování před ESLP

Na Děkance 3, 128 10 Praha 2

e-mail: pkonupka@msp.justice.cz

tel.: 221 997 440

